

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 33981/05

Nasreddin ALIEV ve Diğerleri / Türkiye

Başkan,

Ledi Bianku,

Hâkimler,

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 17 Ekim 2017 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 19 Eylül 2005 tarihinde yapılan yukarıda anılan başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuranlar, ticari merkezi Türkiye’de bulunan limited bir şirket olan Ina Tekstil İç ve Dış Tic. Ltd. Şti ve bu şirketin hissedarlarından olan Nasreddin Aliev ve Hakikat Alieva’dır. Nasreddin Aliev ve Hakikat Alieva sırasıyla 1947 ve 1959 yıllarında doğmuş olan Azerbaycan vatandaşlarıdır. Başvuranlar Mahkeme önünde İzmir Barosuna kayıtlı avukatlar olan S. Cengiz ve O. Soydan tarafından temsil edilmişlerdir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3. Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Ina Tekstil İç ve Dış Tic. Ltd. Şti (“başvuran şirket”), alma, satma ve faaliyet ruhsatı dâhilinde üretimin de dâhil olduğu faaliyetleri İzmir Serbest Bölgesinde gerçekleştirmekteydi.

5. Başvuran şirketin tesislerinde 2011 Kasım ayında kaçakçılık yapıldığı şüphesiyle bir inceleme gerçekleştirilmiştir.

6. Başvuran şirketin faaliyet ruhsatı, Dış Ticaret Müsteşarlığının kararı ile Serbest Bölgeden izin verilmeyen malların transferinin yapıldığı ve şirketin envanter ve stok kayıtlarındaki sayıların tutarsız olması gerekçesiyle 3 Mayıs 2002 tarihinde iptal edilmiştir.

7. Sonuç olarak, şirketin tesisleri, faaliyet ruhsatları biten ya da iptal edilen şirketlerin Serbest Bölge Müdürlüğünden kiraladıkları araziye binaları ile birlikte Müdürlüğe geri vermesini öngören Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği’nin 8. maddesinin 8. fıkrası uyarınca Serbest Bölge Müdürlüğüne devredilmiştir.

8. Başvuran şirket, 29 Mayıs 2002 tarihinde İzmir İdare Mahkemesi nezdinde söz konusu idari kararın iptalini talep eden bir dava açmıştır. Başvuran şirket, faaliyet ruhsatının idare tarafından yasaya aykırı bir şekilde iptal edildiği konusunda şikâyetle bulunmuştur. Ek olarak, başvuran şirket idari yetkililerin olayların vuku bulduğu zamanda yürürlükte olmayan yeni serbest bölgeler yönetmeliğini uyguladıklarını ileri sürmüştür.

9. İzmir İdare Mahkemesi, inceleme tutanakları, iş kayıtları ve şirketin yöneticilerinden alınan ifadeler olmak üzere elinde bulunan tüm delilleri göz önünde bulundurarak 30 Ocak 2003 tarihinde başvuran şirketin davasının reddedilmesine karar vermiştir. Mahkeme, iş kayıtlarında tespit edilen malların sayılarının tutarsızlığı ve başvuran şirketin bu konuda ilgili yetkilileri bilgilendirmemesi dolayısıyla söz konusu kararın ilgili yönetmelik uyarınca alındığını tespit etmiştir. İzmir İdare Mahkemesi, kararında şirketin eylemlerinin ve ihmallerinin iki yönetmeliğin ilgili hükümlerini ihlal ettiği gerekçesiyle başvuran şirketin yasanın uygulanmasına ilişkin itirazını reddetmiştir. Bu bağlamda mahkeme, önceki yönetmeliğin hükümleri uygulansa dahi, bunun davanın esası üzerinde herhangi bir etkisi olmayacağını değerlendirmiştir.

10. Danıştay, 26 Ocak 2004 tarihinde bu kararı onamıştır. Danıştay Cumhuriyet Başsavcısı, temyiz yargılamaları sırasında, davaya ilişkin yazılı mütalaasını sunmuş ve yeni bir konuyu gündeme getirilmeden ilgili mahkemeyi söz konusu kararı onamaya davet etmiştir. Söz konusu mütalaa başvuran şirkete bildirilmemiştir.

11. Başvuran şirketin karar düzeltme talebi 22 Şubat 2005 tarihinde reddedilmiştir.

12. Nihai karar, başvuran şirkete 25 Mart 2005 tarihinde tebliğ edilmiştir.

B. İlgili iç hukuk

13. İlgili iç hukuka ilişkin açıklamalar *Kılıç ve Diğerleri/Türkiye*, ((k.k), (no. 33162/10, §§ 10-13, 3 Aralık 2013) kararında bulunabilir.

ŞİKÂyetLER

14. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi uyarınca, Danıştay nezdinde yürütülen temyiz yargılamaları sırasında Başsavcının yazılı mütalaasının tebliğ edilmemesi nedeniyle, çekişmeli yargılama ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğinden şikâyetçi olmuşlardır.

15. Başvuranlar, aynı madde kapsamında idari yargılamaların aşağıdaki gerekçeler dolayısıyla adil olmadığını öne sürmüştür: kararın yeteri kadar gerekçelendirilmemesi, Danıştay nezdinde yürütülen temyiz yargılamaları sırasında duruşma düzenlenmemesi ve idari yargılamalarının süresinin aşırı uzun olması.

16. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak şirketin faaliyet ruhsatının iptal edilmesinden ve adil olmayan yargılamalar sonucunda şirketin tesislerinin Hazineye devredilmesinden şikâyetçi olmuşlardır. Bu bağlamda, başvuranlar, şirketin tesislerine el konulması için hukuki temeli oluşturan Yönetmeliğin ilgili hükümlerinin yeteri kadar açık ve öngörülebilir olmadığını öne sürmüşlerdir.

17. Ek olarak, başvuranlar Sözleşme'nin 6 § 1 ve 7. maddesi kapsamında şirketin faaliyet ruhsatının olayların vuku bulduğu zamanda yürürlükte olmayan iç yönetmelik temelinde iptal edildiğini iddia etmişlerdir.

18. Son olarak, başvuranlar Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamında idari yetkililerin aldığı adil olmayan kararlarına karşı başvurabilecekleri herhangi bir etkili iç hukuk yolu olmadığını savunmuşlardır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

19. Başvuranlar, şirketin faaliyet ruhsatının iptal edilmesinin ve daha sonra şirketin tesislerinin idareye devredilmesinin Sözleşme kapsamındaki haklarını ihlal ettiği konusunda şikâyette bulunmuşlardır. Bu bağlamda, başvuranlar Sözleşme'nin 6, 7 ve 13. maddeleri ile Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine dayanmışlardır. 20. Hükümet, başvuranlar Nasreddin Aliev ve Hakikat Alieva'nın ulusal mahkemeler önünde yürütülen yargılamalara taraf olmadığını savunmuştur. Dolayısıyla, Hükümet, bu başvuranların Mahkemeye başvurma haklarının olmadığını belirtmiştir.

21. Ancak, Mahkeme başvuranların mağdur durumlarını Sözleşme'nin 34. maddesi uyarınca incelemeyi gerekli görmemektedir çünkü başvuru her durumda aşağıdaki nedenlerle kabul edilemezdir.

A. Cumhuriyet Başsavcısının mütalaasının tebliğ edilmemesi

22. Başvuranlar, Danıştay huzurundaki temyiz yargılamaları sırasında Cumhuriyet Başsavcısının yazılı mütalaasının kendilerine iletilmemesinin, çekişmeli ve adil yargılanma haklarının ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar bu bağlamda, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanmışlardır.

23. Mahkeme aynı sorunu *Kılıç ve Diğerleri/Türkiye* ((k.k.) no. 33162/10, §§ 19-23, 3 Aralık 2013) davasında hâlihazırda incelemiş olduğunu ve başvuranların önemli bir dezavantaj yaşamadıkları kanaatini

kaydetmektedir. Buna göre, Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 3 (b) maddesi uyarınca söz konusu şikâyetin kabul edilemez olduğunu beyan etmiştir.

24. Danıştay önünde yürütülen yargılamalarda Cumhuriyet Başsavcısı tarafından sunulan mütalaanın içeriği dikkate alındığında (bk. yukarıdaki 10. paragraf), Mahkeme, somut davada yukarıda anılan davadaki tespitlerinden ayrılmasını gerektirecek herhangi bir durum görmemektedir.

25. Yukarıda belirtilenler ışığında, bu şikâyet kabul edilemez olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (b) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

D. Diğer Şikâyetler

26. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6, 7 ve 13. maddesi ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında başka şikâyetleri de ileri sürmüşlerdir

27. Mahkeme, mevcut bilgi ve belgeleri göz önünde bulundurarak ve şikâyet konusu hususları görev alanına girdiği ölçüde dikkate alarak, Sözleşme veya Ek Protokollerde belirtilen hak ve özgürlükler açısından herhangi bir ihlalin söz konusu olmadığı kanaatine varmıştır.

28. Dolayısıyla, başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 16 Kasım 2017 tarihinde bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan